

van een verzoek tot vervangende toestemming tot verhuizing, is de uitspraak van het Hof Amsterdam in deze zaak naar mijn mening opvallend. Reeds uit het feit dat partijen na de echtscheidingsprocedure nog twee procedures hebben gevoerd, kan worden afgeleid dat de communicatie tussen partijen niet optimaal zal zijn. Voorts is duidelijk dat er thans weliswaar geen hulpvraag is voor het kind, maar blijkt wel dat er een (psychische) problematiek is geweest. Dit roept de vraag dan ook op wat de effecten zullen zijn voor het kind bij een internationale verhuizing. Daar tegenover kan uiteraard ook de vraag gesteld worden wat de effecten zijn voor het kind als hij zijn moeder nauwelijks meer ziet. Het feit dat de zoon van partijen van zijn vakantie naar Curaçao genoten heeft, doet hier mijns inziens niet aan af, nu een vakantie iets anders is dan een (semi)permanent verblijf. Daarnaast had de man een ruime omgangsregeling met het kind (vijf dagen per twee weken). Gelet op de reisafstand zal de man niet een vergelijkbaar omgangscontact met zijn zoon houden na de verhuizing. Ook is opvallend dat de Raad voor de Kinderbescherming heeft geadviseerd verder onderzoek te doen en het hof dit advies passeert, terwijl de man niet is bijgestaan door een advocaat in deze procedure. Schijnbaar achtte het hof zich voldoende voorgelicht. Tot slot is opmerkelijk dat het hof toestemming verleent voor een periode van drie jaar. Deze periode zal gekoppeld zijn aan de uitzending van de nieuwe partner van de vrouw gedurende deze drie jaar. Dit roept echter de vraag op wat er gebeurt als de aanstelling van deze nieuwe partner na drie jaar wordt verlengd. Alsdan zal de vrouw wellicht weer vervangende toestemming moeten vragen, doch dan zit de minderjarige midden in zijn basisschooltijd. Zal de vervangende toestemming dan weer worden gegeven of is de periode van drie jaar echt maximaal?

T.C.P. Christoph
Zon Familierecht Groep

5
Hof Den Haag 9 oktober 2013, nr. 200.123.733.01 ECLI:NL:GHDHA:2013:4462 (mr. Husson, mr. Kamminga, mr. Zwagemaker) Noot E.A. Slappendel
Alimentatie. Schulden. Verdeling kosten alimentatieplichtige en partner.
Bij de berekening van de draagkracht van partijen dient aan beide zijden rekening te worden gehouden met alle betalingen op openstaande schulden. Een laag inkomen c.q. ontbreken van inkomen van de nieuwe partner is van invloed op de draagkracht van de onderhoudsplichtige ouder. De draagkracht wordt gelijk verdeeld over eigen kinderen en stiefkinderen.
[BW art. 1:395a, 1:397, 1:401]

De Rechtbank Den Haag bepaalt alimentatiebijdrage waarbij alle schulden van de onderhoudsgerechtigde ouder worden meegewogen ter vaststelling van de draagkracht en bepaalde schulden van de onderhoudsplichtige ouder niet worden meegewogen in de draagkracht. Het Hof Den Haag vernietigt de uitspraak en stelt de ali-

mentatiebijdrage op nihil. Het hof oordeelt dat bij de berekening van de draagkracht van partijen aan beide zijden rekening dient te worden gehouden met alle betalingen op openstaande schulden. Het hof oordeelt tevens dat een laag inkomen c.q. ontbreken van inkomen van de nieuwe partner van invloed is op de draagkracht van de onderhoudsplichtige ouder. De draagkracht wordt gelijk verdeeld over eigen kinderen en stiefkinderen.

[...], wonende te [woonplaats],
verzoeker, tevens incidenteel verweerder, in hoger beroep,
hierna te noemen: de vader,
advocaat mr. M.S. Odink te Den Haag,
tegen

[...], wonende te [woonplaats],
verweerster, tevens incidenteel verzoekster, in hoger beroep,
hierna te noemen: de moeder,
advocaat mr. M.N.G.N.H. Brecht te Den Haag.

Hof:

De vader is op 14 maart 2013 in hoger beroep gekomen van een beschikking van 7 februari 2013 van de rechtbank Den Haag, welke bij beschikking van 12 maart 2013 is verbeterd.

De moeder heeft op 24 mei 2013 een verweerschrift tevens houdende incidenteel appel ingediend.

De vader heeft op 4 juli 2013 een verweerschrift op het incidenteel appel ingediend.

Bij het hof zijn voorts de volgende stukken ingekomen:
van de zijde van de vader:

- op 27 maart 2013 een brief van diezelfde datum met bijlagen;
- op 19 augustus 2013 gefaxt V-formulier met bijlagen, op diezelfde datum ingekomen als V-formulier met bijlagen;

van de zijde van de moeder:

- op 19 augustus 2013 een faxbericht van diezelfde datum met bijlagen, op diezelfde datum ingekomen als brief met bijlagen.

De zaak is op 29 augustus 2013 mondeling behandeld.

Ter zitting waren aanwezig:

- de vader, bijgestaan door zijn advocaat;
- de moeder, bijgestaan door haar advocaat.

De advocaat van de vader heeft ter zitting pleitnotities overgelegd.

Procesverloop in eerste aanleg en vaststaande feiten

Voor het procesverloop en de beslissing in eerste aanleg verwijst het hof naar de bestreden beschikking en naar de verbetering daarvan bij beschikking van 12 maart 2013.

Bij de bestreden beschikking, in samenhang met genoemde beschikking van 12 maart 2013 is, voor zover in hoger beroep van belang en uitvoerbaar bij voorraad,:

- de door de vader aan de moeder te betalen bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van de minderjarige[minderjarige], geboren [in] 2002 te [geboorteplaats] (hierna: de minderjarige), met ingang 12 maart 2013 telkens bij vooruitbetaling te voldoen:

- van 16 juli 2012 tot 20 november 2012 op € 165,= per maand bepaald, en
- met ingang van 20 november 2012 op € 237,= per maand bepaald;

- Voorts is bepaald dat de minderjarige bij de vader zal zijn:
- in de periode van 18 november 2012 tot en met 31 december 2012: een zaterdag in de veertien dagen en op tweede kerstdag;
- in de periode van 1 januari 2013 tot en met 31 januari 2013: elke zaterdag;
- met ingang van 1 februari 2013: elke week van woensdag uit school tot en met donderdag naar school en een weekend in de

veertien dagen van zaterdag 10:00 uur tot zondag 17:00 uur, welke regeling bij een goed verloop in onderling overleg zal worden uitgebreid;

– vanaf maart 2013 voorts de helft van de vakanties en feestdagen als deze regeling goed verloopt.

Het hof gaat uit van de door de rechtbank vastgestelde feiten, voor zover daar in hoger beroep geen grief tegen is gericht.

Beoordeling van het principale en het incidentele hoger beroep

1. In geschil is de door de vader aan de moeder te betalen bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding (hierna ook: kinderalimentatie) van de minderjarige. Voorts is in geschil de regeling inzake de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken (hierna: zorgregeling).

2. De vader verzoekt het hof (naar het hof begrijpt) de bestreden beschikking te vernietigen en zoveel mogelijk uitvoerbaar bij voorraad, opnieuw beschikkende, het verzoek van de moeder tot vaststelling van een bijdrage in de kosten van de verzorging en opvoeding van de minderjarige met ingang van de datum indiening verzoekschrift alsnog af te wijzen, althans een bijdrage en ingangsdatum vast te stellen die het hof juist acht. Ten aanzien van het incidenteel appel van de moeder verzoekt de vader het hof dit verzoek af te wijzen en de bestreden beschikking voor zover het grief I in incidenteel appel van de moeder betreft, te bekrachtigen.

3. De moeder verweert zich daartegen en verzoekt het hof het hoger beroep van de vader te verwerpen. In incidenteel hoger beroep verzoekt de moeder het hof haar inleidend verzoek alsnog toe te wijzen.

4. Het hof overweegt als volgt.

Kinderalimentatie met ingang van 1 juni 2013

5. Uit de overgelegde stukken en het verhandelde ter zitting is gebleken dat de aanspraak op een WW-uitkering van de nieuwe partner van de vader met ingang van 5 juni 2013 zal worden beëindigd. Ter zitting heeft de vader desgevraagd verklaard dat zijn partner, vanwege de hoogte van zijn salaris, net niet in aanmerking komt voor een bijstandsuitkering, zodat de vader met ingang van 5 juni 2013 alle kosten van de huishouding en de aflossing van de schulden, waaronder gezamenlijke schulden van de vader en de moeder, volledig voor zijn rekening zal moeten nemen. Ter zitting heeft de vader voorts onweersproken gesteld dat zijn nieuwe partner wel solliciteert, maar zonder succes. Gelet op het voorgaande acht het hof voldoende aannemelijk dat de vader met ingang van voornoemde datum onvoldoende draagkracht heeft om enige bijdrage in de kosten van de verzorging en opvoeding van de minderjarige te doen. Het hof zal de door de vader aan de moeder te betalen kinderalimentatie derhalve met ingang van 1 juni 2013 op nihil stellen en de bestreden beschikking in zoverre vernietigen.

6. Gelet op het voorgaande behoeft hetgeen voor het overige over en weer is aangevoerd ten aanzien van de draagkracht van partijen met betrekking tot de periode met ingang van 1 juni 2013 geen bespreking meer.

Kinderalimentatie tot 1 juni 2013

7. Partijen hebben over en weer betoogd dat de rechtbank de draagkracht van de wederpartij te laag heeft becijferd. Uit de overgelegde stukken en het verhandelde ter zitting is gebleken dat partijen beiden schulden hadden af te lossen in de periode tot 1 juni 2013. Anders dan de rechtbank is het hof van oordeel dat bij de berekening van de draagkracht van partijen aan beide zijden rekening dient te worden gehouden met alle betalingen op bestaande schulden.

8. Naar het oordeel van het hof heeft de rechtbank de draagkracht van de moeder juist becijferd. Het hof acht het redelijk rekening te houden met de maandelijkse betalingen van € 240,= voor een lening voor een auto, nu de moeder (ook) 's nachts werkt en onweersproken heeft gesteld dat zij zonder auto niet op haar werk kan komen. Gezien hetgeen hierboven is overwogen omtrent de periode na 1 juni 2013 behoeft de omstandigheid dat deze lening in juli 2013 is afgelost geen behandeling. Het hof houdt ook rekening met de andere schulden van de moeder. Het hof gaat derhalve ook uit van een draagkracht van € 122,= per maand aan de zijde van de moeder.

9. Anders dan de rechtbank houdt het hof bij de berekening van de draagkracht van de vader rekening met alle bestaande schulden van de vader. Het hof acht tegen die achtergrond de draagkrachtberekening die de vader heeft overgelegd, rekening houdend met een verdeling van de kosten van de huishouding en de aflossing van de schulden in de verhouding 70% – 30% tussen de vader en zijn nieuwe partner, redelijk. Het hof betreft daarbij dat uit de overgelegde stukken is gebleken en door de moeder onvoldoende is betwist dat de vader de aflossing van de schulden die zijn ontstaan in de periode dat partijen nog samenwoonden voor het grootste deel voor zijn rekening neemt. Tegen die achtergrond acht het hof het in onderhavig geval gezien de geringe hoogte van het inkomen van de nieuwe partner van de vader redelijk dat deze kosten tussen de vader en zijn nieuwe partner in de verhouding 70% – 30% worden verdeeld. Het hof zal van deze draagkrachtberekening uitgaan, met dien verstande dat het hof bij de berekening ook rekening zal houden met omgangskosten van € 40,= per maand, nu namens de moeder ter zitting naar voren is gebracht dat zij het redelijk acht met dit bedrag rekening te houden, ondanks dat er sinds april 2013 geen omgang meer plaatsvindt, met het oog op het in de toekomst weer plaatsvinden van omgang tussen de vader en de minderjarige. Het hof becijfert dusdoende de draagkracht van de vader over de periode tot 1 juni 2013 op € 130,= per maand. Nu de vader hertrouwd is, komen naast de minderjarige nog twee kinderen te zijn laste. Het hof acht voldoende aangetoond dat de oudste zoon van zijn partner nog immer behoefte heeft aan een bijdrage in zijn kosten voor studie en levensonderhoud. Derhalve bedraagt de maximale bijdrage van de vader voor de minderjarige (een derde van € 130,=) ofwel afgerond € 43,=.

Ingangsdatum

10. Het hof ziet, mede in het licht van de verlaging van de door de vader aan de moeder te betalen kinderalimentatie, geen aanleiding de door de rechtbank bepaalde ingangsdatum – 16 juli 2012, zijnde de datum van de indiening van het inleidend verzoek – te wijzigen.

Terugbetaling

11. Ter zitting is gebleken dat de moeder de beslissing van de rechtbank ten uitvoer heeft doen leggen. Van hetgeen de vader op grond van de bestreden beschikking heeft betaald heeft de moeder een bedrag van ongeveer € 750,= opzij gezet met het oog op een mogelijk andere uitkomst in hoger beroep. Het hof zal daarom bepalen dat voor zover het door de vrouw verhaalde de uitkomst van onderhavig beroep overstijgt dit meerdere als geconsumeerd heeft te gelden, maar slechts voor zover dit meerdere meergenoemd bedrag van € 750,= overstijgt.

12. Dit leidt tot de volgende beslissing.

Beslissing op het principale en het incidentele hoger beroep

Het hof:

vernietigt de bestreden beschikking voor zover het betreft de daarin bepaalde door de vader aan de moeder te betalen bijdrage in de verzorging en opvoeding van de minderjarige[minderjarige], geboren [in] 2002 te [geboorteplaats] en, in zoverre opnieuw beschikkende:

bepaalt de door de vader aan de moeder te betalen bijdrage in de verzorging en opvoeding van voornoemde minderjarige met ingang van 16 juli 2012 tot 1 juni 2013 op € 43,= per maand;

bepaalt de door de vader aan de moeder te betalen bijdrage in de verzorging en opvoeding van voornoemde minderjarige met ingang van 1 juni 2013 op nihil;

bepaalt dat hetgeen is betaald of verhaald door de vrouw niet behoeft te worden terugbetaald voor zover het verschil daarvan genoemd bedrag van € 750,= te boven gaat;

verklaart deze beschikking tot zover uitvoerbaar bij voorraad; wijst af het in hoger beroep meer of anders verzochte.

NOOT

Deze zaak betreft het verzoek om wijziging van kinderalimentatie waarbij het gerechtshof opnieuw de draagkracht van partijen heeft beoordeeld en zich hierbij – onder andere – heeft uitgesproken over de schulden die ten behoeve van de alimentatieplichtige en de alimentatiegerechtigde ouder worden meegewogen.

In eerste aanleg heeft de rechtbank de kinderalimentatie voor de periode van 16 juli 2012 tot november 2012 bepaald op € 165,= per maand en met ingang van 20 november 2012 op € 237,= per maand. Beide partijen gaan tegen deze beslissing in appel. De man verzoekt om verlaging van de alimentatiebijdrage en de vrouw verzoekt om toewijzing van haar inleidend verzoek.

Het hof heeft ter berekening van de draagkracht van de man een splitsing gemaakt. De man is opnieuw getrouwd en zijn nieuwe partner ontvangt per juni 2013 niet langer een WW-uitkering, hetgeen van invloed wordt geoordeeld op de draagkracht van de man. Ook voor een bijstandsuitkering komt de nieuwe partner niet in aanmerking, omdat het inkomen van de man (net) te hoog was. Het hof beoordeelt vervolgens de draagkracht van de man voor de periode tot 1 juni 2013 en voor de periode daarna. Bij de berekening van de draagkracht van de man vanaf 1 juni 2013 neemt het hof in aanmerking dat zijn nieuwe partner vanaf dat moment geen inkomen meer verwerft omdat zij niet langer recht heeft op een WW-uitkering en evenmin op een bijstandsuitkering. Hierdoor neemt het hof vervolgens de kosten voor de huishouding en de aflossing van de schulden, waaronder gezamenlijke schulden van partijen die zijn ontstaan tijdens hun samenleving en nadien (grotendeels) voor rekening van de man komen, in aanmerking bij de berekening van het draagkrachtloos inkomen van de man. Hieruit volgt dat de man vanaf voornoemde datum onvoldoende draagkracht heeft om kinderalimentatie te kunnen voldoen.

Het hof gaat niet verder in op de draagkracht van de vrouw. De draagkracht van de man is reeds nihil beoordeeld, waardoor de volledige kosten van de minderjarige ten laste van de vrouw komen.

Bij de berekening van de draagkracht van de man voor de periode tot 1 juni 2013 is het hof afgeweken van de berekening van de rechtbank. Het hof neemt – in tegenstelling tot de rechtbank – alle bestaande schulden van de man in aanmerking. Gelet op het feit dat de man de aflossing van de schulden die tijdens de samenleving van partijen zijn ontstaan grotendeels voor zijn rekening neemt en gelet op het geringe inkomen van de nieuwe partner van de man acht het hof een verdeelsleutel van 70%-30% voor de verdeling van de kosten van de huishouding en de aflossing van de schulden tussen de man en zijn nieuwe partner, redelijk. In afwijking van de rechtbank houdt het hof tevens

rekening met omgangskosten. Het hof stelt dat – hoewel er thans geen omgang is – er in de toekomst weer uitvoering zal worden gegeven aan de omgangsregeling tussen de man en de minderjarige. De draagkracht van de man wordt vervolgens berekend op € 130,= per maand. Nu de man hertrouwd is en tevens onderhoudsplichtig is voor twee stiefkinderen, dient zijn draagkracht te worden verdeeld over drie (stief)kinderen. Het hof stelt de kinderalimentatie voor de minderjarige voor de periode tot 1 juni 2013 op € 43,= per maand.

De draagkracht van de vrouw, zoals berekend door de rechtbank, wordt integraal door het hof overgenomen. Hierbij is reeds rekening gehouden met alle betalingen op bestaande schulden.

Juridisch kader en jurisprudentie

Schulden

Op grond van vaste jurisprudentie geldt, zowel bij kinder- als bij partneralimentatie, dat alle schulden en overige verplichtingen van de alimentatieplichtige van invloed zijn op diens draagkracht (zie o.m.: ECLI:NL:HR:1978:AC6360, HR 29 september 1978, ECLI:NL:HR:2000:AA5515, HR (Civiele kamer) 14 april 2000, ECLI:NL:HR:2008:BD1843, HR (Civiele kamer) 11 juli 2008, ECLI:NL:HR:2011:BP9872, HR (Civiele kamer) 24 juni 2011). Hierbij is niet van belang of het een huwelijkse schuld betreft (HR (Civiele kamer) 10 december 1999 ECLI:NL:HR:1999:AA3843) of dat er wordt afgelost op deze schulden (HR 7 juni 1985, NJ 1985, 719, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN9396, Hof 's-Gravenhage 1 september 2010, nr. 200.075.559-01). Indien de schulden opeisbaar zijn maar de alimentatieplichtige ontbeert de financiële middelen om op alle schulden af te lossen, stelt de Hoge Raad dat niettemin alle schulden in aanmerking kunnen worden genomen. Overigens betekent het voorgaande niet dat de rechter alle met bewijsstukken onderbouwde schulden in aanmerking dient te nemen. Indien de rechter van mening is dat geen of in beperkte mate rekening dient te worden gehouden met schulden of andere verplichtingen bij de berekening van de draagkracht, dient hij dit echter wel te motiveren. Hierbij dient de rechter aan te geven welke schulden (al dan niet gedeeltelijk) buiten beschouwing worden gelaten en waarom.

De Hoge Raad heeft in de navolgende situaties geoordeeld dat het buiten beschouwing laten van een schuld geoorloofd is:

- onnodig aangaan van een schuld na vaststelling van onderhoudsplicht (HR 29 september 1978, NJ 1979, 143);
 - indien de alimentatieplichtige zich van de schuld kan bevrijden of een andere regeling kan treffen (HR 30 mei 1980, NJ 1981, 111);
 - indien de alimentatieplichtige hoge woonlasten ten behoeve van zichzelf is aangegaan terwijl de alimentatie nog dient te worden vastgesteld (HR 2 mei 1980, NJ 1980, 442);
 - indien een (tweede) lening van de alimentatieplichtige leidt tot onredelijk hoge (woon)lasten (HR 20 oktober 1995, NJ 1996, 91);
 - indien betalingen leiden tot vermogensvorming ten gunste van de alimentatieplichtige (HR 20 oktober 1995, NJ 1996, 91).
- Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat met alle schulden rekening dient te worden gehouden die vóór de alimentatieplicht zijn ontstaan, ongeacht of de lening ten goede is gekomen aan de gemeenschappelijke huishouding. Uiteraard zijn hiervan uitgezonderd de schulden die zijn aangegaan met het oogmerk om de draagkracht te verlagen. Ook schulden die zijn aangegaan nadat de onderhoudsplicht is ontstaan, dienen te worden meegewogen bij de berekening van de draagkracht, mits deze niet onnodig zijn aangegaan dan wel anderszins onredelijk zijn jegens de alimentatiegerechtigde.

Het rapport *Alimentatienormen* stelt dat ter vaststelling van de draagkracht van de onderhoudsplichtige uitsluitend die lasten

mogen worden meegewogen, welke ten opzichte van het onderhoudsgerechtigde kind als ‘redelijke uitgaven’ kunnen worden beschouwd. Hierbij kan – onder meer – gedacht worden aan huwelijkse schulden, kosten omgangsregeling, werkelijke verwervingskosten, woonlasten en premie ZVW. Over schulden die na het huwelijk zijn aangegaan, wordt door de Werkgroep Alimentatienormen niet gerept en ten aanzien van de huwelijkse schulden wordt opgemerkt dat het “de voorkeur verdient om volledig rekening te houden met de aflossing op de huwelijkse schulden”. De Werkgroep Alimentatienormen hanteert in haar aanbeveling derhalve een strikter criterium ten aanzien van het meewegen van schulden bij de berekening van de draagkracht dan de Hoge Raad. Bovendien stelt de Werkgroep Alimentatienormen, in tegenstelling tot de Hoge Raad, als extra voorwaarde dat op de schulden daadwerkelijk dient te worden afgelost om de schuld(en) mee te kunnen nemen in de berekening van de draagkracht.

In onderhavige uitspraak van het Hof Den Haag blijkt dat door de rechter in eerste aanleg niet volledig rekening is gehouden met (de aflossing van) de huwelijkse schulden. In hoger beroep is dit door het hof hersteld en is deze in lijn met de geldende jurisprudentie gebracht. In deze uitspraak is overigens de draagkracht berekend aan de hand van het oude Rapport Alimentatienormen, geldend vóór 1 april 2013. Op grond van de oude aanbevelingen dient de onderhoudsplichtige de (aflossing op de) schulden te onderbouwen en indien er geen contra-indicatie is, wordt de schuld meegenomen in het draagkrachtloos inkomen.

Indien in deze uitspraak echter was verzocht om wijziging van de kinderalimentatie voor de periode vanaf 1 april 2013, dan had de man een beroep moeten doen op de aanvaardbaarheidstoets. In dat geval had de man moeten stellen dat berekening van zijn onderhoudsbijdrage aan de hand van de draagkrachttabel tot een onaanvaardbare situatie zou leiden, omdat hij daardoor niet meer in zijn noodzakelijke lasten zou kunnen voorzien of van zijn inkomen na vermindering van de lasten minder dan 90% van de voor hem geldende bijstandsnorm overhoudt (*Rapport Alimentatienormen*, versie juli 2013, nr. 7.3). Het is dan aan de onderhoudsplichtige om zijn inkomens- en vermogenspositie zo volledig en duidelijk mogelijk over het voetlicht te brengen om aan te tonen dat hij aan één van voornoemde criteria voldoet. De rechter dient vervolgens te beoordelen of de specifieke omstandigheden nopen tot aanpassing van de draagkracht zoals berekend aan de hand van het rekenmodel. Bij deze beoordeling is onder meer de geldende jurisprudentie met betrekking tot (het wel of niet meewegen van) schulden – zoals hiervoor genoemd – van belang. Indien de uitkomst op basis van de draagkrachttabel tot een onaanvaardbare situatie leidt, dan wordt de schuld – zoals eveneens geschiedt onder de oude Tremanormen – opgeteld bij het draagkrachtloos inkomen. De wijze waarop de schulden onder de oude en nieuwe Tremanormen worden meegewogen is derhalve gelijk maar de stelplicht en bewijslast voor de onderhoudsplichtige is onder de nieuwe Tremanormen aangescherpt en er dient tevens te worden voldaan aan één van de onaanvaardbaarheidscriteria, alle omstandigheden in aanmerking genomen.

Overigens is de jurisprudentie ten aanzien van de aanvaardbaarheidstoets niet eenduidig.

In een uitspraak van het Hof Arnhem-Leeuwarden van 27 juni 2013 (ECLI:NL:GHARL:2013:4569) wordt in de draagkrachtberekening rekening gehouden met de lasten van de echtelijke woning die de man – zolang de woning nog niet is verkocht – voor zijn rekening neemt. Onduidelijk is waarom het hof hierbij echter niet de aanvaardbaarheidstoets hanteert, maar stelt dat de man geacht kan worden de woning op grond van een

uit het familierecht voortvloeiende verplichting aan de vrouw ter beschikking te hebben gesteld. In een andere uitspraak van het Hof Arnhem-Leeuwarden (d.d. 10 september 2013, ECLI:NL:HR:GHARL:2013:6992) wordt het draagkrachtloos inkomen verhoogd met niet betwiste huwelijkse schulden “in het kader van de aanvaardbaarheidstoets” terwijl er geen daadwerkelijke toetsing plaatsvindt. Overigens is de aanvaardbaarheidstoets ook niet aan de orde omdat niet-betwiste lasten die op de draagkracht drukken – bijvoorbeeld extra lasten in verband met een restschuld van een woning – bij het draagkrachtloos inkomen mogen worden opgeteld conform het gestelde in 7.2 van het *Rapport Alimentatienormen* versie juli 2013. Uit de uitspraak van het Hof Den Haag (Hof Den Haag 13 november 2013, nr. 200.125.561-01, ECLI:NL:GHDHA:2013:4431) blijkt dat ook de onderhoudsgerechtigde een beroep kan doen op de aanvaardbaarheidstoets in geval de forfaitaire draagkracht gering is maar de feitelijke draagkracht wel ruimte laat voor alimentatie. Het hof oordeelde – gezien het belang van een kind bij een onderhoudsbijdrage – dat indien de feitelijke (woon)lasten lager zijn dan de forfaitaire norm, deze lagere lasten dienen te prevaleren boven de forfaitaire norm.

Inkomen nieuwe partner/verdeling kosten alimentatieplichtige en partner

Kinderalimentatie heeft voorrang boven alle andere onderhoudsverplichtingen, zodat er in beginsel bij het vaststellen van de draagkracht geen rekening wordt gehouden met de nieuwe partner. De nieuwe partner wordt als zelfstandige economische eenheid beschouwd tenzij bijzondere omstandigheden rechtvaardigen dat hiervan wordt afgeweken. Deze bijzondere omstandigheden dienen uiteraard te worden gesteld door de onderhoudsplichtige en in geval van betwisting dient de onderhoudsplichtige aannemelijk te maken dat toepassing van de voorrangregel naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Volgens het Hof Arnhem (Hof Arnhem 13 december 2012, nr. 200.099.076, ECLI:NL:GHARN:2012:BZ0231) kan van een onaanvaardbare situatie sprake zijn als “de nieuwe partner vanwege gegronde redenen niet kan deelnemen aan het arbeidsproces en het gezin van de man, inclusief de kinderen van hem en zijn nieuwe partner door toepassing van de voorrangregel minder middelen ter beschikking houden dan nodig om te voorzien in de noodzakelijke kosten van het bestaan”. In de hierboven besproken uitspraak van het Hof Den Haag is een verdeelsleutel gehanteerd van 70%-30% tussen de man en zijn nieuwe partner die slechts een gering inkomen geniet en tevens de zorg voor twee kinderen heeft. Een dergelijke verdeelsleutel is uiteraard arbitrair, doch het lijkt erop dat het Hof Den Haag de geldende lijn in de jurisprudentie heeft willen volgen.

Verdeling draagkracht over (stief)kinderen

De onderhoudsplichtige (stief)ouder dient de kosten voor alle (stief)kinderen uit zijn draagkracht te voldoen. In samengestelde gezinnen kan dit tot complexe berekeningen leiden. Voor een uitgebreid overzicht van de jurisprudentie op dit vlak en een helder stappenplan bij de alimentatievaststelling voor kinderen in samengestelde gezinnen wordt verwezen naar de bijdrage van M.A. Zon in het *Echtscheidingsbulletin*, ‘Kinderalimentatie in samengestelde gezinnen’ (EB 2011/75). Met betrekking tot onderhavige uitspraak van het Hof Den Haag wordt opgemerkt dat opvalt dat het hof de behoefte van alle (stief)kinderen gelijk heeft gesteld, terwijl de behoefte van kinderen uit verschillende gezinnen doorgaans niet gelijk is. Voorts is het mogelijk dat de stiefkinderen nog een onderhoudsplichtige vader hebben die een bijdrage levert in hun kosten. Uit de beperkte beschikbare

informatie is echter niet duidelijk of alle omstandigheden in aanmerking zijn genomen het hof een 'snelle' rekenmethode heeft gehanteerd. Overigens heeft het Hof Den Haag in een uitspraak van 26 juni 2013 (ECLI:NL:GHDHA:2013:2738) eveneens de draagkracht van de onderhoudsplichtige vader gelijk verdeeld over de twee kinderen uit zijn eerste huwelijk en de twee tot zijn huidige gezin behorende kinderen. Diezelfde rekenmethode werd ook gehanteerd in de uitspraak van het Hof Den Haag van 24 juli 2013 (ECLI:NL:GHDHA:2013:2811) waarbij de draagkracht van de onderhoudsplichtige vader over twee kinderen uit een eerste huwelijk en een kind uit zijn latere relatie gelijk werd verdeeld. Het lijkt of het hof ervoor heeft gekozen de Gordiaanse knoop van het berekenen van de draagkracht en de behoefte in de complexe situatie van een samengesteld gezin door te hakken in plaats van haar te ontwarren. Hierdoor heeft het hof voor een snelle, praktische oplossing gekozen. De vraag, of de eigen kinderen en de stiefkinderen een gelijke behoefte hebben, wordt daardoor helaas onbeantwoord gelaten.

E.A. Slappendel
La Gro Advocaten

6
Hof Arnhem-Leeuwarden 31 oktober 2013, nr. CR 200.120.393-01 ECLI:NL:GHARL:2013:8238 (mr. Jonkman, mr. Vermeulen, mr. Buijs) Noot P.M. de Vries
Verbleken huwelijksgelateerde behoefte. Behoeftte ondanks bijstandsuitkering. Interen vermogen.
De ex-echtgenoot die een bijstandsuitkering ontvangt, heeft behoefte aan een uitkering in haar levensonderhoud. Door ontvangst bijstandsuitkering is er vier jaar na echtscheidingsbeschikking geen sprake van het verbleken van de huwelijkse behoefte. Vermogen man berekend als inkomen tot zijn AOW-gerechtigde leeftijd van € 1750,- netto per maand.
[BW art. 1:157, 1:401]

De vraag of de ex-echtgenoot, die een bijstandsuitkering ontvangt, behoefte heeft aan een uitkering in haar levensonderhoud wordt door het hof in deze procedure bevestigend beantwoord. Ook is er door deze bijstandsuitkering vier jaar na echtscheidingsbeschikking geen sprake van het verbleken van de huwelijkse behoefte. De vrouw heeft geen eigen mate van welstand opgebouwd waaraan haar behoefte gerelateerd zou moeten worden. Het aanzienlijke vermogen uit erfenis dat de man heeft ontvangen wordt ondanks het wegvallen van zijn inkomen, berekend als inkomen tot zijn AOW gerechtigde leeftijd van € 1750,- netto per maand.

[...], wonende te [woonplaats],
appellant in het principaal appel,
geïntimeerde in het incidenteel appel,
hierna te noemen: de man,
advocaat mr. E.J. Jongmsma,
kantoorhoudende te Joure,
tegen

[...], wonende te [woonplaats],
geïntimeerde in het principaal appel,
appellante in het incidenteel appel,
hierna te noemen: de vrouw,
advocaat mr. P. van Bommel,
kantoorhoudende te Franeker.

Hof:

Het geding in eerste aanleg

Bij beschikking van 24 oktober 2012 (zaaknummer 120492 / FA RK 12-958) heeft de rechtbank Leeuwarden de door de man aan de vrouw te betalen bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van de minderjarige [minderjarige], geboren [in 1997], met ingang van 21 juni 2012 bepaald op € 224,- per maand en de bijdrage in de kosten van levensonderhoud van de vrouw bepaald op € 72,- per maand, eveneens met ingang van 21 juni 2012.

Het geding in hoger beroep

Bij beroepschrift, binnengekomen op de griffie op 21 januari 2013, heeft de man verzocht de beschikking van 24 oktober 2012 te vernietigen en opnieuw beslissende de vrouw in haar verzoeken tot vaststelling van een bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van de minderjarige dochter alsmede in het levensonderhoud van de vrouw af te wijzen, dan wel zodanig te beslissen als het hof zal vermenen te behoren.

Bij verweerschrift, binnengekomen op de griffie op 28 februari 2013, heeft de vrouw het verzoek bestreden en verzocht de grieven van de man af te wijzen althans ongegrond te verklaren en de beschikking van de rechtbank in zoverre, althans voor wat betreft de toegewezen kinderalimentatie, te bekrachtigen.

Tevens heeft de vrouw bij voormeld verweerschrift incidenteel beroep ingesteld en daarin verzocht de beschikking van 24 oktober 2012 te vernietigen voor wat betreft de partneralimentatie en opnieuw beslissende het inleidend verzoek van de vrouw toe te wijzen in dier voege dat zal worden bepaald dat de man een bedrag ad € 400,- per maand dan wel een zodanig bedrag als het hof zal vermenen te bepalen aan de vrouw zal dienen te voldoen ten titel van partneralimentatie.

Bij verweerschrift, ingekomen ter griffie op 18 april 2013, heeft de man het verzoek in het incidenteel beroep bestreden.

Het hof heeft voorts kennisgenomen van de overige stukken waaronder een brief van 23 januari 2013 van mr. Jongmsma met bijlage en voorzien van het voorgeschreven journaalbericht. Aan de minderjarige [minderjarige] is op 11 juni 2013 een formulier toegezonden waarop zij heeft kunnen aangegeven of en zo ja, op welke wijze zij haar mening omtrent de hoogte van de voor haar te betalen alimentatie aan het hof kenbaar zou willen maken. Het hof heeft dit formulier niet terugontvangen en gaat er daarom van uit dat [minderjarige] geen gebruik heeft willen maken van de mogelijkheid om haar mening kenbaar te maken.

Ter zitting van 11 juli 2013 is de zaak behandeld. Partijen zijn verschenen en werden bijgestaan door zijn/haar advocaat.

De beoordeling

- [minderjarige] is geboren uit het huwelijk van partijen.
- Het huwelijk van partijen is [in 2008] ontbonden door inschrijving van de echtscheidingsbeschikking van 23 juli 2008 in de daartoe bestemde registers van de burgerlijke stand.
- Bij deze echtscheidingsbeschikking heeft de rechtbank de door de man aan de vrouw te betalen bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van [minderjarige] met ingang van 29 december 2008 bepaald op € 400,- per maand. Bij beschik-